

Sygn. akt II S 13/14

POSTANOWIENIE

Dnia 26 marca 2014 roku

Sąd Apelacyjny w Katowicach w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący-Sędzia: SA Witold Mazur

Sędziowie: SA Robert Kirejew

SA Michał Marzec (spr.)

przy udziale Prezesa Sądu Okręgowego w C.

po rozpoznaniu w sprawie skargi oskarżonego **W. B.**

na przewlekłość postępowania prowadzonego przed Sądem Okręgowym w C., sygn. akt(...)

na podstawie art. 12 ust. 1, ust. 2 i ust. 4 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843, z późn. zm.)

postanawia

1. stwierdzić, że w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w C., w sprawie o sygn. akt (...) nastąpiła przewlekłość postępowania w okresie od dnia 31 grudnia 2013r. do dnia 15 marca 2014r.;
2. przyznać skarżącemu W. B. od Skarbu Państwa-Sądu Okręgowego w C. sumę pieniężną w kwocie 2.000 (dwa tysiące) złotych;
3. w pozostałym zakresie skargę oddalić;
4. kosztami postępowania obciążyć Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Skarga oskarżonego W. B. okazała się jedynie częściowo zasadna.

Podnieść na wstępie należy, że tutejszy Sąd kontrolował już sprawność postępowania sądowego prowadzonego przez Sąd Okręgowy w C., w sprawie o sygn. akt

(...)Owo postępowanie zostało zainicjowane skargami między innymi współoskarżonych: T. B. oraz P. K. i w wyniku ich rozpoznania, odpowiednio postanowieniami z dnia 11 kwietnia 2012 roku w sprawie o sygn. akt (...) i z dnia 18 lipca 2012 roku w sprawie o sygn. akt (...) nie stwierdzono przewlekłości kontrolowanego postępowania. Zaznaczyć należy, iż przywołane rozstrzygnięcia nie wiążą składu orzekającego w przedmiotowej sprawie, a to z uwagi na samodzielność sądu karnego w rozstrzyganiu zagadnień faktycznych i prawnych i brak związania rozstrzygnięciem innego sądu lub organu (art. 8 § 1 k.p.k.), jak również nie stanowią przeszkody do merytorycznego rozpoznania skargi. Wprawdzie tutaj Sąd stoi na stanowisku, iż w sprawie zainicjowanej skargą na przewlekłość postępowania możemy mieć do czynienia z ujemną przesłanką procesową w postaci powagi rzeczy osądzonej, jednak tylko wówczas, gdy zachowana jest tożsamość przedmiotowa (skarga dotyczy skontrolowanego już okresu postępowania) oraz podmiotowa (skargę złożył ten sam uprawniony). Z taką sytuacją odnośnie powyżej wskazanych skarg na przewlekłość postępowania nie mamy do czynienia w przedmiotowej sprawie z uwagi na złożenie skargi przez inną niż poprzednio osobę.

Zaznaczyć jednakże trzeba, iż skargę na przewlekłość postępowania toczącego się przed Sądem Okręgowym w C. w sprawie o sygn. akt (...) złożył wcześniej również i oskarżony W. B.. Skarga ta została rozpoznana postanowieniem tut. Sądu z dnia 16 maja 2012 r. sygn. akt (...), w którym Sąd oddalił skargę wskazując, iż ocena toku czynności postępowania (badany okres obejmował czas od wniesienia aktu oskarżenia do 16 maja 2012r.) prowadzi do przekonania, że nie sposób przypisać postępowaniu znamion przewlekłości. Ponowna skarga oskarżonego W. B. będąca w obecnym postępowaniu przedmiotem rozpoznania dotyczy całego postępowania prowadzonego przez Sąd Okręgowy w C. pod sygn. akt

(...), a zatem postępowania którego tok do dnia 16 maja 2012r. był już w następstwie wniesienia skargi przez tego samego oskarżonego rozpoznany. Tym samym co do w/w okresu mamy do czynienia z ujemną przesłanką procesową w postaci powagi rzeczy osądzonej, zatem Sąd Apelacyjny obecnie koncentrować będzie się na czynnościach postępowania mających miejsce po w/w okresie, ostatecznie poddając jednak badaniu przebieg całego postępowania toczącego się przed Sądem Okręgowym w C., w tym także czynności ocenionych w poprzednim postępowaniu ze skargi na przewlekłość.

Podkreślenia nadto wymaga, że wprawdzie postępowanie, którego stwierdzenia przewlekłości domaga się skarżący zostało zakończone wyrokiem Sądu Okręgowego

w C. z dnia 26 lipca 2013 roku, lecz do chwili obecnej rozstrzygnięcie to jest jeszcze nieprawomocne, zaś skarżący wniósł skargę w toku postępowania, to jest w dniu

5 lutego 2014 roku. Zgodnie z dominującym w orzecznictwie stanowiskiem skarga wniesiona na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (zwanej dalej ustawą o skardze) w toku postępowania przed sądem pierwszej instancji, o stwierdzenie przewlekłości w tym postępowaniu, powinna zostać rozpoznana merytorycznie także po zakończeniu postępowania przed tym sądem (uchwała SN z dnia 9 stycznia 2008 roku, III SPZP 1/07, OSNP 2008/13-14/205).

Przechodząc do meritum wskazać należy, iż stosownie do art. 2 cytowanej ustawy, strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie w sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy (ust. 1), przy czym dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty (ust. 2). Oznacza to, iż celem skargi na przewlekłość w toku postępowania jest przeciwdziałanie trwającej przewlekłości, zaś jej funkcją jest przede wszystkim wymuszenie nadania sprawie odpowiedniego, sprawnego biegu procesowego. Służy temu zarówno samo stwierdzenie wystąpienia przewlekłości w postępowaniu

(art. 12 ust. 2 ustawy), jak i możliwość zalecenia podjęcia przez sąd rozpoznający sprawę co do istoty odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie (art. 12 ust. 3 ustawy).

Przedstawiona poniżej analiza przebiegu postępowania wszczętego przez urząd prokuratorski, ale toczącego się już po okresie który rozpoznawany był uprzednią skargą tj. od 17 maja 2012r. do merytorycznego rozpoznania sprawy w dniu 26 lipca 2013r. pozwala na zajęcie stanowiska, że w okresie tym nie miały miejsca okoliczności, które świadczyłyby o przewlekłości tego postępowania. Natomiast do przewlekłości postępowania sądowego doszło w okresie od 9 września 2013 roku do 15 marca 2014 roku, kiedy to w sprawie sporządzano uzasadnienie wyroku. Stwierdzić nadto trzeba, że rozważania poczynione przez Sąd w postanowieniu rozstrzygającym uprzednią skargę oskarżonego (sygn. akt (...)) są prawidłowe i spotkały się z pełną aprobatą również składu orzekającego w przedmiotowej sprawie.

Analizując przebieg postępowania karnego prowadzonego w sprawie oskarżonego W. B., począwszy od dnia 17 maja 2012r. stwierdzić należy, iż do wydania merytorycznego rozstrzygnięcia terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez Sąd Okręgowy w C. nie budzi zastrzeżeń. Rozprawy wyznaczane były w liczbie od 1 do 3 w miesiącu i odbyły się one w dniu: 17.05, 12.06, 5.07, 21.08, 6.09, 18.09, 9.10, 26.10, 29.11, 17.12. 2012r. oraz 22.01, 5.03, 11.04, 16.04, 30.04, 17.05, 24.05, 12.07, 19.07 i 26.07. 2013r. Trwały one od 1 do 4 godzin. Na

terminach tych m.in. przesłuchiwani byli świadkowie, których zeznania były długotrwałe, w tym również z uwagi na częste odnoszenie się oskarżonych do treści tych zeznań. W dniach 29.01.2013r., 7.03.2013r. i 13.06 2013r. odwołano terminy rozpraw odpowiednio z uwagi na chorobę oskarżonego A., zabieg operacyjny oskarżonego B. oraz z uwagi na niemożliwość dowiedzenia oskarżonego brożyny na rozprawę. W okresie natomiast od 22.01.2013r. do 5.03.2013r. nie wyznaczano terminów rozpraw celem umożliwienia zapoznania się oskarżonym, osadzonym w różnych jednostkach penitencjarnych z aktami. Wielokrotnie koniecznym było także rozstrzygnięcie przez Sąd Okręgowy w przedmiocie środków zapobiegawczych oraz przesyłanie akt sprawy do Sądu Apelacyjnego w Katowicach celem wydawania orzeczeń w kwestiach incydentalnych (tymczasowego aresztowania oraz skargi na przewlekłość postępowania). Zauważyć w tym miejscu należy, że mając w polu widzenia obowiązek przestrzegania procesowych zasad przewidzianych dla szybkiego i sprawnego osądzenia wszystkich oskarżonych, w tym W. B., Sąd stosował środki mające na celu zdyscyplinowanie nie stawiających się osób, wydając postanowienia o nałożeniu kar pieniężnych, a także w przypadku świadka S. także zarządzenie jego zatrzymania i doprowadzenie na rozprawę w dniu 13 czerwca 2013r. Nadto z uwagi na miesięczny okres choroby oskarżonego Z., który nie był zdolny do udziału w rozprawie, przeprowadzane były w tym okresie dowody niezwiązane z zarzutami stawianymi temu oskarżonemu. Nie bez znaczenia dla długości trwania postępowania pozostawała także okoliczność, iż obrońcy oskarżonych składali liczne wnioski dowodowe, w których m.in. wnioskowali o przesłuchanie świadków, których aktualne miejsca pobytu Sąd Okręgowy musiał ustalać. Wnioski dowodowe zmierzały także do przesłuchania w charakterze świadków osób znanych wyłącznie z pseudonimu, co wymagało od sądu oprócz ustalenia ich miejsca pobytu, również uprzedniego ustalenia ich danych. Nadto z uwagi na dużą liczbę oskarżonych przebywających w różnych jednostkach penitencjarnych, biorących nadto obowiązkowy udział w innych postępowaniach, koniecznym było przy wyznaczaniu terminów rozpraw uwzględnianie terminów rozpraw wyznaczanych w tamtych postępowaniach, jak i możliwości konwojowania oskarżonych na rozprawy wyznaczane w badanym postępowaniu. Reasumując, jeszcze raz należy wskazać, że do momentu ogłoszenia wyroku w dniu 26 lipca 2013r. Sąd Apelacyjny nie podziela stanowiska skarżącego, że zachodzą przesłanki określone w przepisie 2 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki.

Zastrzeżenia Sądu Apelacyjnego budzi natomiast postawa Sądu Okręgowego w okresie sporządzania pisemnego uzasadnienia zaskarżonego wyroku, w szczególności po upływie okresu 1-ego przedłużenia terminu do sporządzenia uzasadnienia przez prezesa Sądu tj. po dniu 31 grudnia 2013 roku. Wniosek o sporządzenie uzasadnienia został doręczony sędziemu referentowi w dniu 29 sierpnia 2013r., gdyż w okresie od 1 sierpnia do 28 sierpnia 2013 roku przebywał na urlopie. Akta sprawy powróciły do Sądu Okręgowego z Sądu Apelacyjnego w Katowicach w dniu 9 września 2013r. Termin do sporządzenia uzasadnienia był trzykrotnie przedłużany, przy czym pierwszy termin przedłużenia upływał w dniu 31 grudnia 2013 roku. Sędzia referent sprawy występując w dniu 12 września 2013 roku po raz pierwszy do Prezesa Sądu Okręgowego o przedłużenie terminu do sporządzenia uzasadnienia wyroku, oceniając obszerność i stopień skomplikowania sprawy, określił ten termin do dnia 31 grudnia 2013 roku. Z akt sprawy nie wynika, by w tym okresie zaistniały dodatkowe okoliczności utrudniające sporządzenie uzasadnienia. Zresztą kolejne dwa wnioski o przedłużenie powoływały ten sam argument w postaci zawiloci sprawy. Stopień zawiloci sprawy był znany sędziemu już w momencie wystąpienia z pierwszym wnioskiem. Praktyka kolejnych przedłużeń terminów do sporządzenia uzasadnienia bez podjęcia nawet próby kontroli powodów niedotrzymania dotychczas zakreślonego terminu jest nie do zaakceptowania. Opracowywanie pisemnego uzasadnienia trwające ponad 6 miesięcy, nawet jeśli sprawa przedstawia wyższy od przeciętnego stopień trudności, a termin do sporządzenia uzasadnienia był zgodnie z procedurą karną przedłużany, nie może być aprobowane i prowadzi do przewlekłości postępowania, która zgodnie z orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka pociąga za sobą szkody niematerialne. W wyroku z dnia 26 marca 2006 roku S.przeciwko Republice (...) (skarga nr (...)) Trybunał wskazał, że „istnieje silne, lecz możliwe do obalenia domniemanie, że nadmiernie długie postępowanie powoduje szkodę niematerialną. Przyjmuje się, że w niektórych przypadkach długość postępowania może skutkować jedynie minimalną szkodą niematerialną lub jej całkowitym brakiem”. W przedmiotowej sprawie zdaniem Sądu Apelacyjnego w Katowicach bez wątpienia W. B. poniósł szkodę niematerialną. Zaznaczyć należy, że od przeszło 3 lat uczestniczy on w procesie i posiada status oskarżonego. Z uwagi na brak prawomocnego rozstrzygnięcia w sprawie pozostaje nadal w niepewności, co do swojej

sytuacji prawnej, a sporządzenie pisemnego uzasadnienia wyroku przez okres przeszło 6 miesięcy, czas trwania tego stanu niepewności w sposób nieuzasadniony wydłużył.

Z tego też powodu, na podstawie art. 12 ust. 4 ustawy o skardze, Sąd zasądził od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Częstochowie na rzecz skarżącego kwotę 2.000 złotych, która zdaniem tut. Sądu jest w stanie zapewnić W. B. materialną satysfakcję za przewlekłość postępowania. Obecnie pisemne uzasadnienie wyroku zostało już sporządzone, co również zostało uwzględnione przy określaniu wysokości zasądzonej kwoty.

Z tych przyczyn orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowienia.